

INNHold

Forord	11
---------------------	----

Kapittel 1

En introduksjon til en endret mediehverdag	13
Sosiale medier – en ny vår for demokratiet?	15
Sosiale medier – et verktøy for løgnere?	17
Det personlige ved de sosiale mediene	18
Mangelfull opplæring?	21
Medie- og informasjonslitteracy	22
Å definere medie- og informasjonslitteracy	27
Bokens oppbygning	32

Kapittel 2

Elevers medievaner og -rettigheter	35
Norske medievaner	35
Elevers evne til kildekritikk	42
Elevers rettigheter til opplæring i medie- og informasjonslitteracy	45
Hvorfor medie- og informasjonslitteracy i skolen?	46
Kompetanse for å mestre framtidens ukjente utfordringer	48
MIL som ressurs for dannelse	49
Kritisk tenkning i LK20	53
Sammendrag	55

Kapittel 3

Mediene og deres funksjoner	57
Walter Lippmann og den offentlige mening	58
Habermas og den borgerlige offentlighetens rolle	61
Ytringsfrihet og informasjonsfrihet	64
Hva er nyheter? Forutsetninger for at nyhetene skal oppfylle sin rolle	67
Sammendrag	73

Kapittel 4

Et knippe av offentlighetens utfordringer; intimisering, desinformasjon og «fake news»	75
Det intimes nye rolle i det offentlige	76
Faren ved usanne nyheter	81
Desinformasjonens historie	82
Forfalskede nyheter, desinformasjon og propaganda – en oppklaring av begrepene	84
Propaganda	88
Hvordan kan vi definere forfalskede nyheter?	93
Sammendrag	96

Kapittel 5

Hva er algoritmer, og hvordan fungerer de?	98
Rottegift og mel	98
En oppklaring	100
En algoritme minner om en oppskrift	101
Å definere suksess	103
De digitale algoritmene	104
En lærende algoritme	106
Svarte bokser	109
Algoritmer med dårlig dømmekraft?	110

Kort om cookies	111
Sammendrag	114

Kapittel 6

Hva er sosiale medier, og hvilken rolle spiller de for spredning

av desinformasjon?	116
Mediene i samfunnet	117
Den gamle definisjonsmakten	122
Å definere sosiale medier	124
De manglende redaktørene?	129
Innhold som spres som virus	132
Redaksjonen bestående av algoritmer	133
Hvorfor sensasjonelt innhold?	135
Sammendrag	137

Kapittel 7

Misbruk av sosiale mediers muligheter	139
Hva er et netttroll?	139
Snille og slemme bots	146
Cambridge Analytica-skandalen	149
Litt om markedsføring i sosiale medier	156
Kort om filterbobler og ekkokamre	158
Sammendrag	160

Kapittel 8

Hvordan være kritisk til informasjon?	163
Kildekritikk som historikerens metode	163
«Follow the money»	165
Innholdsmarkedsføring	167
Hvem som «tjener på det», kan bety mer enn reklame	171

En sjekkliste for å være kritisk	175
Å lyve med statistikk	181
Sammendrag	195

Kapittel 9

Hvordan være kritisk til seg selv	198
Hvorfor stoler vi på informasjon fra andre?	198
Kognitive skjevheter og heuristikker	202
Bekreftelsesskjevhet	205
Verdensbilder og tilgjengelighetsheuristikker	208
Hvorfor kan forsterket verdensbilde være farlig?	215
Å forsvare et verdensbilde	217
Avsluttende ord om kildekritikk og verdensbilde	221
Sammendrag	225

Kapittel 10

Oppsummering av bokens mest sentrale spørsmål og forslag til et undervisningsopplegg	227
1 Hvorfor ønsker mennesker sann informasjon?	227
2 Hvilken rolle spiller nyhetsmedier, og hvorfor er de viktige?	229
3 Må nyheter være sanne?	229
4 Hva er forfalskede nyheter?	230
5 Hvilke typer forfalskede nyheter finnes det?	231
6 Er forfalskede nyheter et nytt konsept?	232
7 Hvorfor blir forfalskede nyheter hovedsakelig spredd i sosiale medier?	233
8 Hva er algoritmer, og hvordan påvirker de informasjonsflyten vår?	234
9 Hva menes med at algoritmer er de nye redaktørene?	235
10 Hvordan kan man være kritisk?	236

Kildekritikk krever jevn øvelse	238
Kildekritikk må arbeides med i alle fag	239
Kildekritikk bør arbeides med i små drypp	242
Løgnfabrikken	242
Referanser	246
Stikkord	270